

Cezhraničná spolupráca sa odohráva v pohraničných regiónoch. Začala v západnej Európe po skončení 2. svetovej vojny, keď prvé formy spolupráce boli aktom zmierenia. Po demokratických zmenách v deväťdesiatych rokoch 20. storočia nastal dynamický rozvoj a rozšírila sa aj do štátov strednej a východnej Európy. Pozemné pohraničné regióny tvoria v Európe 40 % územia EÚ, na ktorom žije takmer 30 % obyvateľov. Cezhraničná spolupráca je súčasťou budovania Európy bez hraníc, európskej integrácie a europeizácie. Európska komisia dokonca zastáva názor, že je načas zintenzívniť cezhraničnú spoluprácu na všetkých frontoch, vo všetkých procesoch a naprieč sektormi. Cezhraničné regióny potrebujú na budovanie odolnosti podporu zo všetkých úrovní verejnej správy.

Zahraničná partnerská spolupráca bola v začiatkoch a aj doteraz je jednoznačne najfrekventovanejšia na lokálnej úrovni (mestá a obce). Táto forma spolupráce začala v Európe v 40. rokoch a postupne sa rozšírila aj na iné svetadiely, ale počas celého doterajšieho vývoja najvyššiu intenzitu dosahovala v Európe. V posledných rokoch viacerí autori konštatujú neustále rastúci význam zahraničnej partnerskej spolupráce a potrebu skvalitňovania teoretického rámca twiningu a prípravy ďalších výskumných programov.

Učebnica sumarizuje poznatky o doterajšom vývoji cezhraničnej spolupráce a zahraničnej partnerskej spolupráce. Snaží sa inšpirovať ďalších záujemcov o túto problematiku. Po prvej učebnici o cezhraničnej spolupráci v Slovenskej republike určenej hlavne študentom politológie (Duleba, 2021) je táto učebnica prvou učebnicou, v ktorej je súčasne rozobraná problematika cezhraničnej spolupráce a zahraničnej partnerskej spolupráce. Tento trend pozorujeme v poslednom období aj vo svetovej literatúre. Vydanie učebnice je v súlade s prognózovaným smerovaním v tejto sfére. Významnú úlohu hybnej sily cezhraničnej spolupráce by mali plniť univerzity, a to výchovou nových odborníkov, tvorbou nových učebníc, realizovaním nových smerov vo výskumoch.

Vysokoškolská učebnica je určená predovšetkým študentom vysokých škôl v odbore geografia, ďalej študentom a odborníkom z viacerých príbuzných študijných a vedných odborov a v neposlednom rade aj pracovníkom územnej samosprávy a štátnej správy.

Katedra ekonomickej a sociálnej geografie, demografie a územného rozvoja Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave patrí už vyše 70 rokov k popredným pedagogickým a vedecko-výskumným pracoviskám zameraným na otázky ekonomickej, sociálnej a politickej geografie. Prispieva k poznávaniu priestorovej diferenciácie Slovenska, problémov mestského a vidieckeho priestoru, regionálnej politiky a regionálneho rozvoja, k hľadaniu optimálneho fungovania verejnej správy, k posilneniu procesov priestorového plánovania či aplikácií nástrojov GIS. Katedra venuje veľkú pozornosť taktiež štúdiu demografických procesov a štruktúr, demografickým prognózam, ako aj populačnej a sociálnej politike.

Vladimír Slavík je docent na Katedre ekonomickej a sociálnej geografie, demografie a územného rozvoja Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Venuje sa geografii sídiel, geografii verejnej správy a cezhraničnej spolupráci.

ISBN 978-80-223-5768-5

9 788022 357685 >

Zoznam tabuliek, grafov, máp, schém a obrázkov	5
Zoznam tabuliek	
Zoznam grafov	
Zoznam máp	
Zoznam schém	
Zoznam obrázkov	
 Úvod	 9
 1 Cezhraničná spolupráca a zahraničná partnerská spolupráca v odbornej literatúre	 11
1.1 Slovenská a česká literatúra a zdroje informácií	
1.2 Zahraničná literatúra a zdroje informácií	
 2 Teoretická báza cezhraničnej spolupráce a zahraničnej partnerskej spolupráce	 23
2.1 Priestorové jednotky	
2.2 Cezhraničná spolupráca	
2.3 Zahraničná partnerská spolupráca	
 3 Inštitucionálna báza cezhraničnej spolupráce a zahraničnej partnerskej spolupráce	 44
3.1 Inštitucionálna báza v Európe	
3.2 Inštitucionálna báza v Slovenskej republike	
 4 Cezhraničná spolupráca v Európe	 67
4.1 Programy cezhraničnej spolupráce	
4.2 Euroregióny	
4.3 Európske zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS)	
4.4 Pohraničné regióny, pohraničie	
4.5 Pohraničné priestorové jednotky	
 5 Cezhraničná spolupráca v Slovenskej republike	 121
5.1 Programy cezhraničnej spolupráce	
5.2 Euroregióny	
5.3 Európske zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS)	
5.4 Pohraničie	
5.5 Pohraničné priestorové jednotky	

6	Zahraničná partnerská spolupráca	164
6.1	Vývoj vo svete	
6.2	Vybrané svetové metropoly	
6.3	Vývoj v Európe	
6.4	Vývoj v Slovenskej republike	
	Zoznam použitej literatúry	196